

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin Črensovc, Prekm.

„Vredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Izdajateo: Ktekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popiust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov čm dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popiusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

„Mir ljudem na zemli...“

Prineseo ga je na svet. Svojo ročico je stegno i človeška srca je napunilo zadovolstvo. Kraleski dar jim je podelo; dao jim je nebeski mir...

Kak razburkano je vse v naših dneh. Leta i leta se kove mir med državami, med narodi. Nemre se skovati, ar vsigdar nekaj fali brez česa miru nemre biti. Pozabla se na Njega, ki je prineseo prvi na svet pravi mir; mir za dovolnoga srca i ki je s svojim življenjom pokazao, na kakši način si človek lahko pridobi i ohrani svoj mir. Brez Njega mira nihče ne vstvari, ar je tudi najmogočnejši človek preslab za to veliko delo. On ga je dao ljudem, ar je bio Krao nebes i zemle...

Nezadovolni smo. To nas teži, ono nas tere; edno čemeri, drugo žalosti — i mir je daleč od nas. Zadovolnosti ne. — Ar Njega ne gledamo pred seov. Ar se ne obračamo do Njega, če ravno mogoče znamo, da bi nam on odvzeo skrbi, ali nam dao moč za prenašanje...

Svet ga nešče poznati. Zato nema mira. I ne bo ga meo, dokeč ga ne spozna.

Prišeo je. V božičnoj noči se je spušto na zemlo. Svet ga ne vido, ar je prišeo v tmici i ne čuo, ar je prišeo brez šuma. Prikazala pa se je zvezda i razljlala svetlobo na okolico. V višini se je začula pesem i sveti je bilo naznanjeno, da prebiva na njem Bog-dete, kral nebeski...

Detece bože tu si med nami. Spoznamo te. Kral mira si. Vlej v naša srca miru zadovolnosti...

Božična noč, združ i nas vse. Tudi nezadovolni naj dobijo mir. Nebeski Kral ga je za vse prineseo...

Bože dete poglej na nas! Podaj nam mir!...

Radič v Maribori.

Za Krškim poljom je prišla Ljubljana (i Velika Loka), za Ljubljanov pa Maribor. Radič si je vtepeo v glavo, da mora začniti z dr. Korošcom boj i prišeo je v Slovenijo, da vrže prve bombe. Oprvim se je pojavo na Krškom polji, na hrvatsko-slovanskoj meji, ar si je mislo da ga ta pride poslušat največ „vernih prijatelov“ pod vodstvom gg. Pucla i Prepeluha. Na to se je podao v Ljubljano, da bi s tem pokazao, da šče premagati tudi glavno trdnjavo dr. Korošca. I zdaj je bio v Maribori, da bi tudi branitelom severne slovenske i jugoslovanske meje tudi dao priliko, da vidjo njega, njegovo milostivo Marzenko i zete i svake i strice i vse sorodnike do dvajstoga kolena.

Na Krškom polji je pogoro. Ljudi je bilo prec i, a poslušalo ga je malo, ar je nared prišeo, da spuni svojo nedelno versko dužnost, ne pa da poslušaa, kak Radič blati vso slovensko duhovščino — pravo je naimre, sta med slovenskov duhovščinov samo eden ali dva d b riva — pri tem pa povdarja, da je dober ka-

toličan če ravno ne meli i ne izvršavie dužnosti, štere nalaga vsakomi verniki katoličanska cerkev.

Ka je doživio v Ljubljani? Poraz, da vekšega ne mogo doživiti. Istina, da ga je prišlo gledat i poslušat vno go ljudi. A zakaj? Samo iz radovednosti. Vnetih častilcov — poslušalcov — je meo jako malo. I kak je bilo z njegovim govorom? Komaj je prišeo v Belgrad, je moral na zahtevo italijanskoga poslanca dvakrat izjaviti, da on ne govoro toga, ka so vse novine pisale. Na te način je polovico svojega govora zatajo. Druga polovica pa ne bila drugo, kak sramotenje slovenskoga naroda, njegovih voditelov (dr. Kreka i dr. Korošca) i njegovih duhovnikov.

Prišeo je v Maribor. Ze sprejem je bio slab. Pričakalo ga je na stoline žandarov, policajov i vnožica radovednežov. Pozdravili so ga trije ali štirje naročeni kričači. Proti (njemi) ne nihče demonštriral, ar so Mariborčani prezreli za to, da bi na takši način kazali svojo kulturo. Radič je bio nemoten i tistih prek 300 žandarov, šteri so bili pozvani v Maribor, da delajo častno stražo „seljačkomi“ (kmetskom i) ministri, bi čisto lahko ostalo doma, tak da ne bi mela država z njivim prevažanjem v Maribor i nazaj domo nikših stroškov. (Ar pa pla a stroške mogoče g. minister, šteri je žandare naročo, iz svoje plače, da jih (stroškov) ne bi občito kmetski narod pri dači? — Čakali bomo do sv. „nikoli“ (nigdar!) — Radič je govoro samo samostojnežom i pristašem svoje stranke. V dvorano, v šteroj se je vršilo zboritvanje, so naimre pustili samo tistoga, šteri je meo povabilo. Vseh poslušalcov je bilo — po poročilaj listov — do 1500. I Radič jim je govoro. Govoro je B g

zna, ka vse. Govoro je o srbskih, hrvatskih i slovenskih šolaj, o angleških razmeraj, o francoskoj republiki, štera je v nevarnosti, ar nema večine. Govoro je nadale o svojoj prosvetnoj politici. Deca se bo včila vno go veš, kak do zdaj. Včila se bodo italijanski, angleški, nemški, ruski itd. Posebno ruski se bo morala včiti. Ruski naj vsakši Jugoslovan zna, da bo mogo do četiti bolševičke knjige, ar so te jako lepe. (Bolševičke knjige priporoča, o šterih je znano, da so pune sovraštva do Boga, do cerkve, do vere i vseh svetih reči. I pravi, da je dober kat ličan!) Razmi se, da tudi duhovnikov ne pozabo. Ne se mogo do zdržati, da ne bi znova vdor do njih. Do zdaj Radič ne meo govore, da duhovnikov ne bi spomeno. Ode šteč i o kakšoj šteč stvari je govoro, je študi nje vpleo v svoj govor. I vsigdar je povedao o njih kaj „lepoga,“ ka bi jim moglo vzeti ugled med narodom.

Radič je prišeo i odišeo, Maribor je ostao. Radič je govoro, a njegove reči so se pozgubile v zraki. Kakši uspeh je meo? Ali je pridobio Mariborčane? Ali dr. Korošec ne sme računati na desetjereze kruglice, ar jih je mogoče Radič pobasao v svoje... torbo, iz štere po Puclovom posreditvanji Sloveniji milostno vrže kakšo malovredno drobtinico? Ka je pojo i popio v družbi veselih bratcov, je odneso, a srca so ostala tudi po njegovom govori hladna, ar jih prazno klepetanje ne moglo cgeti. Edini uspeh, šteroga je Radič meo, je v istini to, kak piše „Slovenec“: Radič je vido Maribor, Maribor Radiča. To pa je jako malo i ne bilo vredno, da se je g. minister tak daleč pelao s svojov milostivov gospov.

NEDELA

pred novim letom. Evang. sv. Luk. 2, 33—40. — Dete je pa raslo i krepilo se je, puno modrosti.

Modrost! Ka je prava modrost? Ali mogoče to, če što visikd nosi glavo, misleč da do sta zna, v istini pa je njegova glava prazna? Kak zmotno je to mišljenje. Moder je samo tisti, ki zna, kak se njemi trbe obnašati proti Bogi i ljudem, tisti, ki pozna bože i cerkvene zapovedi i tak naravnava svoje življenje, kak predpisujejo te zapovedi. V tom je prava modrost, da živemo, kak žele Bog.

Jezuš je raseo v modrosti i milošča boža je bila v njem — vči sv. pismo. Želati moramo, da bodo tudi naša deca doraščala v modrosti. A kak jih vzgajati v modrosti? Brez straha božega to ne mogoče. Drevo rase brez njega — modrosti nema. Živalca dorašča po naravnih zakonaj, brez višjih, nadnaravnih predpisov. Pravimo, da nema razuma. Ravnotak je dete, štero dorašča, ne da bi znalo, da je nad njim vse-mogočni Bog, šteroga mora moliti i njemi v življenji služiti, če ne ve, da je te Bog dao zapovedi, štere mora zadržati i po njih živeti. Stariš zapomni si to, če ščeš, da bo tvoje dete raslo v modrosti. B g je zapovedava i če te njegove zapovedi ne spuniš, boš odgovarjao pred njim. Odgovor pa bo žmeten, ar dete ma dušo, štero je Bog odločo za sebe. Zanj bo od tebe terjao račun. Sta iš pozvedi kak e knjige dobiva dete v ššli. Nesu te proti verske. Več učitelov takše širi, pazite, da se vamd eca ne zagiftajo.

Prijatelom „Novin“!

Prišli smo do kraja. Podali smo zadnjo številko. Zdaj gda smo na konci, se oglednimo malo nazaj. Dvanajst mesecov je preteklo. Kelko novoga se je dogodilo v tom časi. Vršile so se volitve. Začnalo se je novo zasedanje parlamenta. Radič se je naveličao voze i po svojem zastopniki Pavli Radiči podao izjavo, štera njemi je po dugom časi pripomogla do ministarskoga stolčka i reda sv. Save. „Novine“ so o vsem tom pisale. Podajale so vse, ka se je važnoga godilo v našoj državi i v drugih krajaj sveta. Večkrat so ponesle v svet naše žele, naše proteste i so se postavile v bran za naše pravice. Hvaliti jih neščemo. Če so zaslužile, so jih pohvaliti drugi i jih še pohvalijo. Samo par reči. „Novine“ so nam potrebne, ar so edini naš domači list.

Gda smo na konci, se obračamo na vse stare naročnike, da tudi nadale ostanejo prijatel „Novin“. Obračamo pa se tudi na ves prekmurški slovenski narod, da se jih oklene. Brez lista (novin) človek ne zvedi za to, ka se po sveti godi. Što pa šče živeti i se ravnati, kak razmere zahtevajo, se mora zanimati za vse, ka se okoli njega godi. — Do zdaj smo tiskali „Novin“ do 4500 falatov, Bog daj, da bi jih od zdaj naprej tiskali do 8000. — Vsem naročnikom želemo vesele božične svetke i blagoslovljeno novo leto.

Vredništvo i opravništvo „Novin“.

Glasi.

Slovenská Krajina.

„Egy a panasza.“ Pod tem naslovom prinaša „M. Krajina“ (št. 46. od 22. nov.) članek v šterom trdi, da Prekmurje, ar neje melo občinskih volitev, kak ostala Slovenija, k toj, najmre k Sloveniji pripada samo po strašnih dačaj. V tom voči-metanji je nekaj istine. A grda laž je pa, da, kak dale trdi te listič, da prekmurški poslanci teh krivic ne prinašajo v Beogradu naprej kak to prej vojvodinski poslanci delajo. — Kda je Slovenija dobila občinski volilni red, naš kraj ešče nej meo določenih državnih mej. Zato neso nam deli občinskih volitev. To je bio izgovor. Pa vendar te tudi, kak i sledkar vsako leto, lani tudi, letos tudi so je zahtevali naši poslanci. Poslanec Klekl so letos tak, kak so prišli v Beograd zdignoli glas za občinske volitve pri ministerstvu, g. Šiftar so pa v parlamentu gučali za nje. A vse zaman. Pet radičevih ministrov nema moči, da bi je spreveli i vsi vladni radikalni poslanci so preslabi za to, da bi je mogli dati razpisati. Zakaj? — Poslanec Klekl so na ministerstvu protestirali ponovno proti toj krivici i zahtevali volitev, a za odgovor so dobili, da zato ne dajo pri nas volitev, ar bi narod v večih mestih zvalo protidržavnoga župana, madjarona, nemčura itd. Počakati prej trbe na novi občinski zakon, šteroga silijo radičevci, a šteroga nešče sprejeti stari Pašič. Se zna, da je strah pred madjarom, nemčuri itd. prazen strah. Ve to oblast taki opazi, če je župan protidržavnoga mišljenja, pa ma moč, da njemi na prste stopi. Pravi zrok je indri. Gerenti te imenjuje jo madjaroni i nemčuri si tudi i to z namenom, da bi rivali vladna, predvsem demokratske stranke kola. Tu je pes zakopan. To je tudi glavni zrok, zakaj se odpovedao gerentstva v M. Soboti, domačin dr. Šömen. Demokratom se mogo oogniti! — Pa mela de ta pesem drugo vižo tudi na štero je nedo plesali Koderovci i Vagajovci.

Odpusti se kaštiga vojakom, ki so odskočili od 21. okt. lanskoga leta, če se do 31. dec. toga leta javijo pri svojoj komandi. Ravno to vala za druge vojaške prestopke proti 44 §. vojaškoga kazenskoga zakona. (Uradni list št. 105.)

Dvovlastniki so po rešenju gen. direktije carin nesamo tisti, kim državna meja preseka imanje, nego vsi, ki v desetkilometerskoj daljevi od meje majo svoje imanje. (Ur. list. št. 105.)

Štemplni po 250 Din. so vnogi ponarejeni. Ki more tak drage štemplne

kupovati na pogodbe, nej pazi. Od pravih se dajo ločiti i po farbi i po slikaj. Najboše je oblasti pokazati (davčnomi uradi) prle kak se plačajo.

„Dobže Laslo“ poslanci. V 43. št. M. Krajina pravi, ka so prekmurški poslanci „Dobže Laslo“ poslanci, ka prej se nikaj ne brigajo za Prekmurje, kak se brigajo za Vojvodino njeni poslanci. Dobže Ladislav (László) je bio vogrski krao, ki je na vse odgovoro „dobže“ (dobro), ne da bi presojavao, je prav včinjeno ali nej. Takši so prej prekmurški poslanci. Šteri? Mamo dva radičevca, dva naše stranke i deloma tudi demokrat dr. Pivko spada sem, ar če naši ljudje ne bi glasali za demokrate, ta stranka ne bi mela niednoga poslanca. Šteri je zdaj te kriv? Telko znamo, ka so radikali za Vojvodino tisto zahtevali, ka naša stranka že vsa leta zahtevala i ka so radikalni poslanci znižanje davkov zahtevali zdaj ravno na prošnju poslancov naše stranke. Neso zato po hodnikih hodili naši poslanci, nego so se borili z radikali vred, da se znižajo dače. Ka se je pa znižalo ali odpravilo v Vojvodini? Imovinska dača (vagyón adó). To dačo so plačivale vse pokrajine, štere so se odtrgale od bivše Madjarske zvün naše Slovenske Krajine. Dače od vrednosti v Prekmurji ne bilo, čeravno je tudi naš kraj spadao pod Vogrska. To pa zato, ar so poslanec Klekl že pred leti to dačo odpravili. Kakda? To se je tak zgodilo, ka so oni zahtevali, naj se v Prekmurji ravna se po starih zakonah, kak je mirovna konferenca predpisala. V finančnom odbori so se za to potegivali, ali naznanjeno njim je bilo od finančnega ministerstva, da bo boljše za Prekmurje, če v davčnom pogledi postane ednako z ostalov Slovenijov, tak najmre odpadne imovinska dača i dača poprek bo menša kak je na Horvackom i Vojvodini. I oni so na to prestali i dača je bila zato pri nas menša kak na Horvackom i v Vojvodini, zato ne trebe zdaj odpravlati imovinske dače od nas. — Drugo, ka se je Vojvodini dalo, je to, ka dačne zaostanke smejo na rate plačivati. I tu se ide za zaostanke od več let. Te rate mi že tudi davno mam. — Gde so pa te zaostali naši poslanci? Vse olejšave, ka so Vojvodinci dobili so že prle spravili, ali pa pomogli zdaj spraviti za celo državo. — Mi zahtevamo v imeni novoga tiskarskoga zakona „M. Krajine“ uredništvo, naj naznani, šterim prekmurškim poslancom dava cono „Dobže Laslo“, da se razžaljenim da prilika, da svojoj časti zahtevajo zadošćenje pred sodnijov.

Mesooglednik (husvizsgáló). Uradni list št. 104. od 16. nov. l. 1925. objavlja pravilnik za ogledavanje klavnih živali i mesa. — Vsaki občinski urad ma te uradni list. Ar je važen, bi dobro bilo, da se na občinskoj seji prebrodi pregled važnejših stvari, ki se nahajo v njem. Te so: 1. Meso ogleda veterinar, kuršmid. Gde toga nej, ali zdravnika nej, sme tudi druga za to sposobna oseba ogledavati meso. A zaklane konje, osle, mule, mezge sme samo veterinar pregledati, če se kolejo za jesti. 2. Pokvarjeno meso se mora vničiti. 3. Sme se žival bujti pred ogledom to je brezi preiskanja, če si kost štere, če vujde, če jo napinja, še zadavi ali ma poškodbe od elektrike (strele) ali štere povzročijo veliko krvavenje. A oglednik mora priti kim prle na lice mesta. 4. Plačo določa občina sporazumno z dotičnim veterinarom.

Vojaške zadeve so v območju Dravske divizijske oblasti prenašene od občin na srezka glavarstva, prinaša Ur. list št. 103.

Posojilo za naše od povodni ponesrečence so prosili narodni poslanec g. Klekl. Prosili so 800 jezero dinarov brezobrestnoga ali bar samo 5% posojila na pet let. Odgovor objavimo.

Železnico od Lendave do Beltinca ščejo Radičevci zidati. Prle, kak je obstojala radičova stranka, so naši domačini že delalo za to železnico, a oblast je bila gluha. Mislite, da za radičovo stranko bo mela odprta vüha? — Za tri leta do jo prej delali, pravijo radičovski kortešje. Ta kortešacija je za nespametne ljudi dobra. Za pametne nikaj ne zaleže, ar tej znajo, ka za tri leta z radičove stranke samo skalje ostane.

Za naše po toči poškodovane ljudi so se obrnoli g. poslanec Klekl na g. ministra poljedelstva i na finančnoga ministra. Od prvoga so prosili podporo od drugoga pa odpis dač. Prvoga odgovor je podpora, štera je dana poškodovanim. Sobočki okraj je dobo 10 jezero, lendavski pa 8 jezero dinarov. — Najžupanje oškodovane javijo, če so še nej, glavarstvu, posebno naj se pobrigajo za sirote. — Finančni g. minister je pa ete odgovor poslao narodnomi poslanci, g. Kleklni: Br. 5959. 21. nov. „Gospod poslanec! Za podrobno obvestilo neso ešče spravljene vküp podatki od državne vlasti od velikosti kvara, ar je za te poseo potrebno dugše vreme. Vse prošnje za odpis porcije od zemlje, se bodo po zakoni razpravljale i rešavale. V pogledi dohodnine bo se ta v poštev je mala pri od-

Fr. Kolenc:

Sen božične noći.

Sneg je naletavao. Iz nevidne višine so padale bele snežinke i se vsedale na zemlo pomali i mirno, kak da bi se bojale, da premotijo noćno tišino s svojim moćnim padanjöm ...

V daljavi je brlela motna svetloba, ki je le nekelko obsvetila mali prostor. Na levoj strani je stao stüdenec, na pravoj stražarnica, v ospredji pa se je zdigavala visika tmična zidina. ...

Stopaji so se začüli. Prikazala se je visika moćna postava. Bio je vojak, a bole podoban sklesanom stebri, kak živömi stvorenji. Korakao je; a videlo se je, da koraka brez lastne vole, samo iz navade. Bog zna, kelko krat je stao na tom mestu i hodo se pa ta, samo da bi si krajšao čas. ...

Stopao je. Irdi so bili njegovi koraki. Zacinkalo je na zmrižjenoj zemli, gda je vdaro s podkoranov petov na tla. ...

Hod njemi je postajao počasnejsi. Glava se njemi je vedno bole nagibala, kak da bi postala bole i bole težka od vnojih misli. Nazadnje je henjao. Naslono se je na stražarnico.

V tom hipi je zapihlao veter, lüč njemi je zasvetila v obraz i se odbila na dvema svetlima skuzama, ki sta se prikrali iz zaspanih oči.

Božična noć! ... I on stoji na straži! ... V škripajoćoj ziml, ki prihaja do možgan i žge i stiska skuze ... Daleč od svojih dragih, ki so zbrani v toploj sobici ...

Oči je zapro ... Zasenjo je ...

*

Mrak se je spüščao na zemlo. Mehek, tihi mrak. Čisto inačiči, kak mrak drugih večerov i drugih noći, — ar je bio to mrak božične noći.

Mala hišica se je skrila v tihom mraki. Samo okni sta gledali v tmično daljavo kak dve velikivi öki, šterivi strmita i gledata, ali že prihaja tisti, šteroga tak žmetno pričaküjejo.

On je prihajao. Od daleč je prišeo. Samo za to, da na božični večer pritisne svoje drage na svoje prsi. Hićeo je, da kem prle prestopi prag. ...

Sklonkao je na dverl. — Kak ga sprejmejo? — njemi je v hipi štimlo v glavo. Ali ga spoznajo?

V sobi je nastal šüm. — On je prišeo — se je čülo iz dećjih vüsti i glas je bio spremlan z veselim smehom i pokanjom z roćicami.

Dverl so se odprle. Prikazao se je mili materim obraz. Nasmehnil se je i oči so se zaiskrile od veselja.

— Sinek, prišeo si — je zašepetala tiho — i on je že počivao na njenih materinskih prslih. — Hodi, zima je vüni i ti si že itak vse prezebeo.

Pelala ga je v sòbo kak malo dete. Držala ga je za roko i on je čüto, da njena roka trepeta. Prevel ko je bilo njeno veselje, gda je zagledala njega, svojega sina, i pretreslo jo je. Tüdi njegovo srce se je ogrelo. Ogreo ga je materin pogled, njen glas, mehkoga, s šterov ga je pritisnula k sebi.

Iz sobe je prisijala nenavadna svetloba. Mogoće jo je povećavao sijaj veselih obrazov, šteri so se njemi zasmeljali naproti.

Najprle je skliknula mala M'ćika.

— Ance je pijšeo! Ance je pijšeo!

Pograbila ga je za roko i vlekla za seov, naprej, odked je prihajala svetloba.

— Vidiš Ance, ka je to? Kak je jepol Vidiš, srećke gojije! — njemi je pripovedavala v ednoj sapi i ga gledala, kak da bi ga štela požretl z začüdenimi detećnimi oćmi.

Ne je meo časa poslüšati. Ozro se je okli sebe, da vidi i pozdravi tüdi druge.

Pri peći je sedo oća. Življenje njemi je že razoralo obraz. A te večer so bile gübe oglašene i s čela njemi je sijao mr. V oćaj so se njemi prikazala skuze zadovolnosti. Tüdi njega je razveselo sinov prihod, ar ga je lübo s tihov oćinskih lübeznjov, štera se na zvüna ne kaže, a ogreva srce i dava moć ino volo, aldüvatl vse za onoga, koga lübi.

meri za novo leto. Da bi se celomi poškodovanomi kraji odpisale dače, ali da bi se vsa dača odpustila posameznomi poškodovanci, nega zakonske podlage, ali finansijske vlasti bodo v vsakom konkretnom i opravičenom slučaju v mejah zakona pomagale.“ — Po tom odgovori je jasno, da če županje naznanijo kvar, ki ga je toča napravila, davčnomi oblastvi, bo te mogo znižati vnogoga dačo. Pri siroti pride vsaki dinar prav. Naj se ne zamudi ta lepa prilika. Opominamo župane na to.

Država.

Kongres demokratske stranke v Belgradu. V soboto, 12. decembra, se ja začno v Belgradi kongres Davidovičove demokratske stranke. Obiskalo ga je 452 delegatov iz cele Srbije, zvitn teh pa vno go drugih prijatelov i pristašov demokratske stranke. Prvi govornik je bio g. Davidovič. V svojem velikom govoru — kak ga imenuje „Politika“ je kritizerao političen položaj. Ves notrašnji položaj se mora izpremeniti. Dati se mora potrebna javna i zasebna sloboda, — šteta je zdaj z različnimi zakoni skračena. Tudi zadržni „sporazum ne pravi, nego je pravi tisti, šteteroga je zamislila njegova vlada. Pri tistom sporazumu so sodelovali vsi trije narodi: Srbi, Hrvati i Slovenci ino vsa tri veroljz-povedanja: pravoslavni, katoličani i muslimani. Zdj pa sta se „sporazmila“ samo Pašič i Radič. — Za Davidovičem je govorio g. Ivan Ribar. Govor se je sukao okoli sporazuma. Obsodo je redikale, šteteri so prle bili smitni sovražniki sporazuma, zdj pa so postali zavolo strankarskih haskov njegovi zagovorniki. — G. dr. Marinkovič je govorio o programi demokratske stranke; te programi se je spremeno i temelji na samoupravnom urejenji države. O notrašnjem urejenji države — samcuprave — je govorio tudi g. dr. Vlajič. — Po teh govoraj so prišla na vrsto poročila odbornikov o različnih pitanjih, kak notranje tak zvananjepolitičnih. Kongres je trajao tri dni. Na koncu je bilo voljenih 18 novih odbornikov.

Zborilvanje vojvodinskih katoličanov. Bivši poslanec Radič je obdržao v Subotici zborilvanje svoje stranke. Govorila sta dr. Kulovec i Kremžar. G. Kremžar je povdarjao, da se naj katoličani postavijo v bran.

Puške ne, nego robijo. Nazarencom njlva vera brani, da bi prijeli za orožje. Tak se je brano puške tudi nazarenc Ivan Jakšič v Skopli. Zavolo toga je bio obsojen na 8 let robije. Sodbo je mirno sprljao rekši: „Bog vse vidi.“

Radič odlikivan. Štefan Radič je bio 17. decembra, na kralov rojstni den, odlikivan z redom sv. Save I. razreda. S svojim novim odlikivanjem je šo tisti večer na officerski ples. Odlikivanje si je sirmak zaslužo, ar je že dosta prestao. Njegova sreča je zdj gotovo popuna, ar ma vse. Dobo je ministerski stolček, automobil, salonski vlak i k vsemi tom še odlikivanje.

Korošcov shod v Varaždini. Za Bosnov i Dalmacijov je prišlo na vrsto Medjimurje. Dr. Korošec je obdržao shod v Varaždini. Obsojao

je posebno protikatoliško politiko vlade. Eden radičovec je med tem zaključao: „Vkrj od Rima.“ Na shodi je govorio tudi Barič, predsednik hrvatske ljudske stranke.

Radičova smola. Nigdar ne bo dobro, če človek vse pove, ka njemi slina prinese na jezik. To posebno občuti g. Štipica Radič. Poročali smo, da je zavolo njegovoga govora v Ljubljani protesterao italjanski poslanik, — svoje nezadovolstvo pa so izrazili tudi poslaniki drugih držav. Že naprej smo smeli pričakivati, da Radič tudi v Maribori skoči prek štrange i pove kaj takšega, ka ne bi smeo povedati. I istinsko. Protesti so se že začnoli. Italija zdj ne protestera, ar je italjanski poslanik pred odhodom v Maribor obiskao Radiča i njemi gotovo pošepetno na vüho par reči. Protesterao pa je čehoslovaški poslanik. Izjavo je, da je Radič v svojem govoru sramotio Čehoslovaško vlado. Protesterali pa so tudi dijaki i profesori na visokoj šoli v Subotici zavolo Radičovih reči, da nikaj ne delajo, nego samo lumpajo. Radiči kak prosvetnomi ministri so zapretili, da vstopijo v štrak i za štrajk pregovorijo tudi druge visokošolce v Jugoslaviji, če svojih reči ne vzeme nazaj. — Ja što nema sreče, je nema. Najbolše bi še bilo, da Radič več ne odpre vüst, potom har nihče ne bi protesterao i njemi ne trbelo popravliti.

Svet.

Kak vežejo Kitajci konje v štali? Eden Kitajec je pred nedavnim pchodo edno poljsko gospodarstvo. Pri tom si je ogledao tudi štalo. Obrnivši se k gospodarji pravil: „Nenavadno mi je, da vi vaše konje pravzaprav naopak vežete v štali.“ Gda ga je gospodar začudeno pitao zakaj, njemi Kitajec odgovori: „Konji stojijo pravzaprav s svojimi nosi proti zidi. Oni ne vidijo nikaj i postanejo zavolo toga plašlivi i nezavüpn i je čisto razumlivo, da vdarjajo s kopiti, gda nekak pride v štalo. Pri nas na Kitajskom se vežejo konji tak, da gledajo proti hodniku. To ma dobro stran, da konj vidi, što pride, se z njim sprjazni i ne potrebno, da ga pozdravlja z vdarljanjom kopita.“

40 rudarov v zasütaj jami. Iz Bauldera so prišla poročila o teškoj nesreči v ednom rudniku tistoga kraja. V jami je prišlo do eksplozije, šteta je povzročila močen ogen. Ar so se stene luknje pod pritiskom eksplozije porušile, so našli rudari — šterih je bilo 40 — pod zemljom smrti.

Odnoro zavolo glada. V Parizi je odnoro „umetnik“ Wolly v gladovanji. On je nakano, da bo prebivao v ednom glažvenom omari, postavljenom od „Petit Journal“ 28 dni brez jela i spanja, a po 11 dnevaj ga je napadnola odnoredost. V podivjanosti je razbio vse glažovine toga omara i se je rano na vnoгих mestaj. Krvavečega od vnoгих ran so ga spravili v eden bližnji špitao.

Na gledališkom odri odnoro. Moskovsko gledališče je duže časa podajalo nekšo igro, šteta predočuje zadnje dni carske rodbine: posebno usodepuna vloga, šteta je igrala carica Aleksandra, je bila prva. V igri so nastopale tudi vse znane osebe, štete so sodelüvale pri vmori Rasputina. — Rasputinovo vlogo je igrao sloveči ruski igralec Štefanov i

to z naravnov istinitostjov. Na zadnoj predstavi pa je Štefanov nepričakivano odnoro. Domišlao si je, da je istinsko Rasputin.

Človek s 500 zaročnicami i 7 ženami. V Leedsu se je pred nedavnim završo proces proti ednomu ženitbenomi golufi (norulci). Te človek je bio istočasno zaročen s 500 ženskami, a s 7 ženskami oženjen. O svojih zaročaj i ženitvaj je vodo natančen račun. V njegovoj kišti so našli 3700 ljubavnih pisem.

Domača politika.

Lukinič oslobojen. Dugo se je razpravlalo o aferi bivšega pravosodnoga ministra dr. Lukiniča. Odbor za raziskivanje te zadeve, je skoz mesece konfererao i naberao podatke, na podlagi šterih bi mogel prinesiti o toj stvari sodbo. Nazadnje je prišlo do toga. Sodba je bila izrečena. Zvitn samostojnoga demokrata v odbori so vsi člani bili zložni v tom, da je Lukinič kriv i da je napravio državi škodo. V pitanji pa, ali se naj zroči, ali ne zroči, so se ločili. Radikali so bili za to, da se ne zroči. Opozicija pa je zahtevala — i to zahtevio je podpisao tudi član Radičove stranke — da se zroči sodi i popravi, ka je zakrivo. Tako sta bili v glavnom dve mišljenji: radikali, da se ne izroči sodi — toga mišljenja je bio tudi samostojni demokrat, — vsi drugi pa, da se izroči sodi. V začetki je zgledalo, da zmaga mišljenje opozicije. Ar če bi radičovci v parlamentu nasledüvali svojega tovariša, šteteri je v odbori podpisao mišljenje opozicije, bi bila potrebna većina za izročenje sodi. A stvar se je zasükala. G. Pašiči se je dr. Lukinič smilo — ar je sedo v njegovoj vladi — i tak ne šteto dopüstiti, da bi prišeo pred sod. Pograbo je Radiča i njemi začno prigovarjati, da naj tudi on s svojimi poslanci glasa za oslobojenje Lukiničivo. I Radič kak poslušen „prijateo“ Pašičov je to obečao i tudi spuno. S svojimi poslanci je glasao za Lukiniča i s tem je zabrano, da bi se včinjenja krivica pravnila. Potom pa pravi, da so drugi robi i razbojniki (dr. Krek i dr. Korošec!)

Proti Radičovoj nakani. Radič je v svojem mariborskom govoru kak prosvetni minister namigno, da se zna zgoditi, — to je njegov namen — da se na ljubljansköj univerzi nešteterne fakultete ukinejo, bolše povedano, da ostane v Ljubljani samo edna fakulteta. Proti toj nakani se je postavila cela Slovenija. Politična i prosvetna društva so izdala skupen protest i ednim prošno na merodalne oblastne kroge, da ne dopüstijo, da bi se Radičova nakana zvršila.

Parlamentarne počitnice. Po končanji zadeve dr. Lukiniča se je dalo parlamentu na znanje, da se seje zaključijo i bo parlamentarno delo zavolo katoličanskih i pravoslavnih božičnih svetkov počivalo do 29. januara. Opozicija s tem postopanjem ne zadovolna i je vladi v oči vrgla, da nikaj ne dela i na te način tudi parlament nemre delati. To škodi celom i političnomu življenji, ar se to nemre v zadostnoj meri i zadosta friško razvijati.

Ustanavljanje kršćansko-socijalne stranke. Jugoslovanski (dr. Korošcov) klub je obdržao v Belgradi sejo, na šteteroj je med drugim

Proti sini se je samo nasmejao, ar ne mogeo najti reči, s šterimi bi ga pozdravo po dugom časi, da se nesta videla. I tudi on ne našeo reči, nego je stisno očino roko; s tem stiskanjom je šteto pokazati vročo lübezen, šteta ga je prignala domo.

Še brate i sestre je morao pozdraviti. S kakšim veseljom so njemi stiskali roko. Sto i sto pitanj so njemi stavili, na šteta ne mogeo odgovoriti.

To je bio božični večer. Večer mira i zadovolnosti, gda sta se ne bo i zemla zedinile i je stopo mali Kral z nebeskoga prestola i prišeo na zemlo med petjom angleških trüm „Mir ljudem na zemli, ki so blage vole“.

V sobi je nastao za hip mir. Kak da so se vsi zamislili i pričakivali tisti hip, gda se zgodi največše čüdo sveta.

Micika je začüdeno pogledavala okoli. Neno srčece je bilo puno. Govorila bi rada, pripovedüvala i spitavala, a gda je vidila, da so vsi mučali, ne vüpala odpreti vüstec. — Še ednok je pregledala vse i iskala, na koga bi se smela obrnoli s pitanjom.

Do njega je mela največ zavüpanja. Srčece jo je vleklo k njemu, ar je že tedne i tedne spitavala, gda pride, ar bi ga rada vidila. Zdj je bio tu i njeno veselje je bilo popuno.

— Ance, da pijde Jezuček? Mama pjaviji da zdj pride i je sam čakaja pji dvejaj, pa ne pijšeo.

— Njen pogled je bio tak proseč pri tom pitanji, da je morao odgovoriti, če tudi ne znao prav, ka naj odgovori na to deteče pitanje.

— Malo še počakaj. Prle moramo moliti i prositi Jezuška, da pride med nas i nas blagoslovi. I potom on gotovo pride, ar ma takše male dobre deklice jako rad, — joj je odgovorio. Za hip se njoj je obraz razžalostio. Še mora čakati. Potom so se joj oči znova z bistriile i proseče je sklenola ročice, kak da bi šteta kem prle prizvati k sebi božje Deteca.

Mati je segnola po debeloj knigi. Zob časa jo je že zgrizeo, a bila je vseedno dragoceno i se je čuvala Bog zna že kelko let pri hiši. Začnola je čteti o dogodkih božične noči. Vüha so napnola i vsi so s pazlivostjov poslušali. Micika se je vsigdar bole bližala materi. Kršćevito se je stisnola k njoj i gda je vidila, da si briše skuze, jo je obinola okoli šiojeka i pritisnola svoje ličece na njen obraz. Tak je zadremala. Vsmilo se je je sladki sen i joj zapro oči, da njoj v sanjaj pripela maloga Jezuška, šteteroga je tak zmejno čakala.

Mati je vtihnola. Kniga se je zaprla i vsi so olejšano zadihali. Obrazi so ostali še nadale resni. Vsi so razmišlali o tom, ka so čüli . . .

Božična pesem se je ogasila. Preprosta, a lepa je bila. Pribajala je iz zadovolnih, mirolübnih src i se hrepeneče zdigavala proti višavam, da se tam združji z veselov „glorijov“ angelskih trüm.

Pomali je zamrla tudi ta. Drug za drugim so zaperali oči i se selili v kralstvo senj, da tam pričakajo maloga Krala božične noči . . .

*

V bližnjem türmi je vdarila vüra Polnoči je bila. Njeni vdarci so se čüli daleč v tiho noć.

Vstrepetao je. Oči je odpro i pogledao okoli sebe. Iz prsi se njemi je izvio globok vzdihlaj.

Božična noć! A gde si lübi dom?! . . . V snegi na straži, a tam daleč so oni . . . moji . . . dragi . . .

Poveso je glavo. Nato se zravnao i zapüsto svoje mesto . . .

Od sevra je pihao veter. Sneg je tiho padao. V temno noć se je čüto odnev trdih vojaskih korakov . . .

V cerkvi se je oglaso zvon, zagrmelo so orgle i proti višavam se je zdignola iz stotih vüst angelska pesem:

Sveta noć, blažena noć . . .

Čüto jo je i v njegovih očaj se je znova zalesketala skuza . . .

Podpirajte Novine!

razpravljao o dnešnjem položaju. Klub je na toj seji govorio, da bi bilo dobro ustanoviti kršćansko socialno stranko, štete područje bi segalo po celoj državi.

Lukiniča so rešili posebno radičovci. — Pod tem naslovom piše zagrebški „Hrvat“: Za izročenje dr. Lukiniča sodi je glasalo 103 nar. poslancov, proti izročenju 128. Vladna večina (radikali i radičovci) skupno s Pribičevićovim skupinam šte 220 glasov. Med tem jih je istinsko glasalo proti izročenju samo 128. Od 220 samo 128. To znači, da 92 nar. poslancov, štiri so meli glasati proti izročenju, neso glasali. Štiri neso glasali, so bili po večini radikali, med tem da so radičovci gotovo vsi prišli na sejo, da rešavajo Lukiniča i glasali so proti njegovim izročenju sodi. Opozicija, šteta je glasala za izročenje, je bila zastopana v dvorani z okoli 75 nar. poslanci. To znači, da je od nar. poslancov glasalo za izročenje dr. Lukiniča sodi okoli 28 nar. poslancov. Od teh 28 glasov vladne večine, štiri so glasali za izročenje, so gotovo vsi radikalski glasi. Radičovci so morali glasati vsi proti izročenju dr. Lukiniča sodi. Minister agrarne reforme Pavel Radič je vodo nesramno i nedostojno pazko nad vsakšim pojedinih radičovskim poslancom, ali je istinsko glasao proti Lukiničevom izročenju . . . Radičovci so glavni krivci, da je te Pribičevićov človek občuvan“ . . .

V kratkom časi spremembe? V radikalnoj stranki poka. Pašić je zgubio čügle i prišlo je do neljubih prepričev. Vse to šče popraviiti z rekonstrukcijom vlade. Od druge strani pa se čüje, da se bodo nadalni politični dogodki razvijali proti njegovoj vodi. Na površje stopa Jovanović Velka važnost se pripisuje tajnoj seji šteta so meli on (Jovanović), Petrović i Davidović v Petrovičevom stanüvanju.

Svetovna politika.

Francoski finančni minister odstopo. Največ nezadovolstva povzročä v francoskih parlamentarnih krogih finančno pitanje. Zavolo njega je morala odstopiti Painlevejeva vlada. Z velkov težavov se je posrečilo Briandi sestaviti novo vlado. Finančno ministerstvo je zaseo v toj novoj vladi Loucher, človek od šteroga so vsi krogi vnoğo pričakovali. Začno je z delom. A komaj za no. Njegov načrt je bio z velkov većinov odklonjen i on je odstopo. Njegovo mesto je prevzeo Doumeno.

Čehoslovaška prizna Rusijo. Naskori se bo vršila v Pragi konferenca Male Antante. Češka vlada misli, da mora pred tov konferencov vrediti razmere z Rusijom i to na te način, da sovjetsko Rusijo pripozna.

Nemčija. Vladna kriza še izda ne rešena. Luteri se ne posrečilo sestaviti vlade velike koalicije. To se tüdi ne posrečilo dr. Kochi. Njegovi razgovori z voditeli strank neso meli uspeha, zato je mandat vrno. Vidi se, da bo igrao v rešovanju vladne krize veliko vlogo centrum. — Policija je odkrila atentat, šteta je bio zasnovan proti zvladašnjem ministri Strezemani. Atentator je bio bivši študent.

Pošta.

V. J. Beltinci. V zadevi bratovdga državljanstva včinjeno več intervencij. Z rečjov več pri priliki. **Orlai Marija. D. Lendava.** Obsodbo za volo kart je finančno ministerstvo potrdilo po zakoni, ki se glasi, da strof plača tisti, pri kom se karte nežigosane najdejo. — Gđa Vam bo dostavljena obsodba, prizivajte na državni svet, tü se večkrat razveljavijo ministerske razsodbe. **Hozjan Kate sirote. Odranci 90.** Podpora Vam ide i jo dobite po novem invalidskom zakoni, ki je pred kratkim zglasen v

parlamenti. Ka je zaostalo, tüdi vam dopošljejo. Ne bilo penez, zato vnoği neso dobili po celoj državi podpore, ve tüdi nej. V novom leti že pride vred delo. **K. A. Nedela.** Prošnja tičeča se patronata leži na min. vere pod br. V. K. 4849. 22/X. 25. — Čuvaj ga! **R. I. M. Sobota.** Vaš pa istoga datuma pod br. V. K. 4850. **Krč. Št. M. Sobota.** Prošnja v odbori za molbe i žalbe pod br. 5001. — Pri vsakom novom parlamentarnom zasedanji se mora prošnja za te odbor ponoviti z 5 D.n. kolekom, ovak zapadne, pa se ne reši več. **Žerdin Vince. Žižki.** Vojničko izpravo sem prosio včasi kak sem dobo tvoje pismo. Pozvedi večkrat za odgovor ministrov. **Vogrinčič A. Cankova.** J. Šnurerva zadeva že rešena? Urgerali smo jo. **Bukovec Ana. Kobilje 113.** Za osloboditev sina prosio ministra. — Naznanja izdajateo Novin, narodni poslanec Klekl.

Gospodarstvo.

1. Zrnje.

100 kg. pšenice	250 Din.
„ žita	175 „
„ ova	175 „
„ kukürice	160 „

2. Živina:

govenska:	tecci:	svinje
v Zagrebi 1 kg.	16—18 D.	14 D.
v Ljubljani „	16—18 D.	14 D.

3. Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 23. decembra 1925.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D 55 40
Schiling	D 7 90
Čeho-Slov. krona, 1 K	D 1 66
20 kronski zlat	D 205 —
Francoski frank, 1 frank	D 2 —
Madjar. K 100 (nova em.)	D 0 075
Svic. fran., 1 fr.	D 10 85
Talijanske lire, 1 lira	D 2 25
Zürich:	
Dinar, 100 Din	Sv. trcv 9 1925

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDA VA

plača najbolje dolarje
in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐSY BARNABAŠ, trgovci z papirom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

K odaji je:

edna lokomobila 12 HP. na potačaj; druga lokomobila pa 4 HP., i edna mlatilnica 1. m. s. Nadalje 2 motora na sirovo maslo za pogon mlatilnic. Oznanjeni stroji se dobijo po fal ceni.

Resni kupci se naj zglasijo takoj pri

Franc Norčič

v Bakovcih št. 140. p. M. Sobota

Čakovečka-Medjimurska štedionica d. d.

u ČAKOVCU. Utemeljeno god. 1871.

Prevzema vloge na knjižice i v tekočem računi z najboljšimi interesi.

Posodi peneze na vknjižbo (intabliiranje) i na mjenice (vexel) pod najugodnejšimi pogoji.

KUPUJE I PRODAVA DOLARE, TÚJE VALUTE I DEVIZE.

Prvovrstne zveze s vsemi sosednjimi državami.

Izvršuje poverila i izdaja čeke na vsa tu i inozemska mesta.

POOBLAŠČEN ZAVOD Z IZDAVANJE „UVERENJE“ ZA IZVOZ.

BAVI SE S VSEMI BANKOVNIMI I HRANILNIMI POSLAMI.

Samostalno prekmursko katoličansko podporno društvo sv. Križ Chicago Ill:

je najboše društvo za prekmurske Slovence v Chicagi. Kotrige društva postanejo lahko kat. Slovenci, moški od 16. do 50. leta, ženske od 16. do 45. leta starosti. Kotrige plačajo ednok pristopnino 1 Dol. i mesečno 1 Dol. i zato dobi vsakša betežna kotriga prvij 6 mesecov 1 Dol. podpore za vsaki den, nadalnje 3 mesece pa 50 centov na den. Če je kotriga ešče duže betežna, zvolit se njoj podpora na mesečnoj seji. Za smrtno plača društvo zdaj 350 Dol., kda bo pa več kak 200 kotrig, pa 500 Dolarov. Gotovščine ma društvo 5000 Dol. kotrig 170. Želimo, ka bi bilo skoro 200 kotrig. Društvo skrbi za lepi sprevod i cerkveni pokop i bo pomagalo pri del za prekmursko slovensko faro v Chicagi i priporoča vsem kotrigam, da si naročijo prekmursko glasilo „Novine“ v šterij objavlja društvo svoje oglase. Novine se naročijo pri Klekl Jožefi, vp. pleb. v Črensovcih, Prekmurje, Jugoslavija i se dobijo tüdi pri društvu. Društvene seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci od 3. vörü na numeri 1804. So Racine Avenue, Chicago Ill. Opominamo vse prekmurske Slovence, ki so ešče nej ali so že v kakšem društvu, naj pristopajo k tomü lepomu društvu, šteta pomaga kotrigam v potrebaj.

Odbor za leto 1925:

Predsednik Martin Keleec, podpredsednik Mihal Grůškovnjak, tajnik Štefan Hozjan, podtajnik Martin Horvat, blagajnik Štefan Jakšič, paziteo betežnih Mihal Gjörek, nadzorni predsednik Štefan Gjura, računovoditela Štefan Rillop i Naci Markoja, paziteo društva Anton Markoja, vrazar Jožef Trajbar.

FIZESSEN ELŐ

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy 1926. jan. 1-vel

NÉPUJSÁG

cimmel magyar hetilap indul meg. Kérjük tehát a t. kereskedőket, hogy aki hirdetni akar, hirdetését már most küldje be **Balkányi Ernő** könyvnyomdájába D. Lendavára. Az első mutatóványszám 5000 példányban jelenik meg, ami **biztos sikert** jelent a hirdetőknök.

A „NÉPUJSÁG“ kiadóhivatala Dolnja Lendava.

MEG-JELENIK JANUÁR 1-ÉN.

Obrtna Banka d. d. v Ljutomeru.

Ovlaščeni zavod za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja, daje kredite po najugodnejših pogojih ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.